

MOOI, DELFT!

Verkiezingsprogramma Partij van de Arbeid Delft 2018-2022

Delft, 14 december 2017

INLEIDING

Na een moeilijke periode van crisis en bezuinigingen gaat het weer beter met Delft. Dat blijkt niet alleen uit de financiële ruimte die er weer is om te investeren in de stad. Het herstel is ook letterlijk zichtbaar: kijk naar de spoortunnel, de Coendersbuurt met haar opvallende huizen en grachten en het ontstaan van een geheel nieuwe Delftse wijk, de Harnaschpolder. Als coalitiepartij zijn wij trots op dit resultaat, ook al vergde dit soms moeilijke en zelfs pijnlijke beslissingen.

De PvdA vindt dat álle inwoners van Delft van dit economische herstel moeten profiteren. Als kennisstad biedt Delft volop kansen. Als sociale stad moet Delft ervoor zorgen dat de opbrengst daarvan de hele samenleving ten goede komt. Wij willen leven in Delft (nog) mooier maken. Dat betekent: investeren in álle Delvenaren en Delftenaren. Om dit te bereiken kiest de PvdA in dit programma voor een tweeledige koers.

Aan de ene kant willen wij een aantal van de lijnen zoals die in de bijna achter ons liggende coalitieperiode zijn uitgezet verder doortrekken. Dat geldt allereerst voor het beleid binnen het sociaal domein: niet voor niets heeft Delft onder leiding van onze wethouder Raimond de Prez in 2016 het predicaat “Gouden Sociale Gemeente” gekregen. Wij houden vast aan de ambitie de kenniseconomie als economische motor van onze stad verder te versterken en aan de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid (Delft Energieneutraal 2050). En wij blijven voorzichtig waar het gaat om de balans tussen investeren, lastenverlichting en de stadschuld.

Maar wij willen meer. Dit programma is opgebouwd rond de vier elementen die de kwaliteit van ons dagelijkse leven in belangrijke mate bepalen: wonen, werken, leven en leren. Ieder hoofdstuk bevat de uitwerking van de doelen die wij daarbij voor ogen hebben. Denk aan meer kwaliteit en verscheidenheid op de woningmarkt, waarbij voor ons voorop staat dat wonen altijd betaalbaar moet blijven, ook voor de laagste inkomens. Denk aan het creëren van werk in de vorm van reguliere en sociale banen. Denk ook aan laagdrempelige en betaalbare zorg dicht bij huis. Daarnaast willen wij extra aandacht voor de kwaliteit van de buitenruimte door te investeren in onderhoud en meer ruimte te geven aan groen en water. En wij willen dat dankzij het beste onderwijs alle Delftse kinderen én volwassenen gelijke kansen krijgen om zo het beste uit zichzelf te halen.

De PvdA staat zo voor werk dat voldoening geeft, voor goed onderwijs, passende zorg, voor plezierig wonen. Wij staan midden in de samenleving, werkend vanuit de vaste sociaaldemocratische waarden van solidariteit en zorg voor elkaar. Wij investeren in mensen. Met als doel: leven in Delft nóg mooier maken.

*Willy Tiekstra,
Lijsttrekker PvdA Delft*

WONEN

Wonen is veel meer dan een dak boven je hoofd hebben. Wonen is een eerste levensbehoefte. Een woning vormt een ankerpunt, de veilige basis van waaruit je de wereld met vertrouwen tegemoet kunt treden. Wonen in Delft betekent wonen in een mooie omgeving. Kennisstad Delft beschikt over vitale stedelijke woonmilieus, nieuwe locaties als de Harnaschpolder en Nieuw Delft en een aantrekkelijke historische binnenstad. En dat allemaal in de directe omgeving van groene recreatiegebieden. Delft vervult dan ook een bijzondere rol binnen de Metropoolregio Rotterdam – Den Haag.

De PvdA wil deze (internationale) positie van Delft als kennisstad met de daarbij passende woonmilieus, bedrijven en mensen blijvend versterken. Daarom zetten we in op een mooie, groene, veilige en bereikbare stad waarin het voor iedereen goed wonen is. Het verduurzamen van bestaande en nieuwe woningen maakt deel uit van deze strategie. Voor de PvdA staat daarbij voorop dat wonen altijd betaalbaar moet blijven, ook voor de laagste inkomens.

1. Een woning voor iedereen

Delft kent een grote diversiteit aan bewoners en soorten woningen. De woningmarkt is echter niet in balans: zo is er een groeiend tekort aan huur- en koopwoningen in het duurdere segment. De groei van de TU doet de behoefte aan studentenwoningen toenemen. Tot 2040 wil Delft daarom nog eens 15.000 woningen bij gaan bouwen, bijvoorbeeld aan de Schieoever, op het terrein van de Staal en op de TU campus. De PvdA zal er scherp op toezien dat er steeds voldoende betaalbare en goede woningen beschikbaar zijn in het sociale huursegment.

In de nieuwe raadsperiode zet de PvdA zich in voor de volgende zaken.

- Van alle woningen in Delft moet minimaal een derde deel geschikt zijn voor mensen die een modaal inkomen (€ 37.000, -) of lager hebben. De PvdA zorgt dat er daarnaast meer koopwoningen komen voor huishoudens met een inkomen van anderhalf keer modaal (€ 55.000, - per jaar). We maken hierover harde afspraken met projectontwikkelaars. Ook willen wij dat er voor voldoende woningen, waaronder appartementen, komen met een middenhuur tussen de € 650, - en € 950, - per maand. De doorstroming vanuit de goedkopere huurwoningen wordt daardoor gemakkelijker.
- Meer kwaliteit en diversiteit op de woningmarkt. Dit betekent dat rekening wordt gehouden met de diverse doelgroepen in Delft en dat we ernaar streven deze doelgroepen aan Delft te blijven binden. Die diversiteit moet in elke buurt terugkomen; we willen evenwichtig opgebouwde wijken en geen concentraties van een bepaald soort woningen en daarmee van bewoners.
- De wachttijd voor sociale huurhuizen, nu al gestegen naar gemiddeld 40 maanden, moet omlaag, allereerst voor gezinnen.

- Met de ambitie nog eens 15.000 woningen bij te bouwen komt Delft tegemoet aan de grote vraag op de woningmarkt. De PvdA steunt plannen voor uitbreiding, maar wil wel dat deze op hun haalbaarheid worden getoetst. Wat betekent het bijbouwen van 15.000 woningen bijvoorbeeld voor de leefbaarheid, de voorzieningen en het verkeer in de stad?
- Met het bouwen van woningen aan de Schieoever ontstaat de welkome verbinding tussen de woongebieden ten oosten en westen van het gebied. De PvdA wil dat daarbij wordt gewerkt aan de introductie van gemengde milieus, dus een combinatie van wonen, werken en groen.
- Wij staan voor een stevige aanpak van verloedering, verkrotting en leegstand.

2. Wonen in een aantrekkelijke en sociale stad

Iedere bewoner van Delft heeft recht op een goede, passende woning. Dat vraagt soms om een creatieve en innovatieve aanpak. Daarom wil de PvdA dat:

- Er voldoende woonruimte en daaraan gekoppeld ondersteuning, beschikbaar is voor mensen die vanuit een kwetsbare situatie toetreden tot de woningmarkt, zoals statushouders en mensen die vanuit beschermd wonen of de maatschappelijke of vrouwenopvang zelfstandig gaan wonen. Voor deze groep geldt allereerst dat de woning betaalbaar is. Dit vereist de beschikbaarheid van kleine woningen en appartementen en van woningen die geschikt zijn voor bewoning door meerdere mensen, al dan niet tijdelijk.
- Ouderen willen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Het creëren van levensloopbestendige woningen en appartementen waarin zorg geleverd kan worden sluit op die behoefte aan. Zo kan ook voorkomen worden dat ouderen te lang in een niet geschikte eengezinswoning blijven wonen. Samenwerking met zorginstellingen en woningcorporaties is hierbij vanzelfsprekend. De PvdA stimuleert ook kleinschalige wooninitiatieven van bijvoorbeeld ouderen. Wij vinden het daarbij belangrijk dat ook in de Spoorzone ruimte wordt gemaakt voor woon- en zorgvoorzieningen voor ouderen.
- Studenten bepalen mede het profiel van Delft als kennisstad. Hun aantal en daarmee de behoefte aan studentenwoningen neemt de komende jaren nog verder toe. De PvdA hecht aan een goede balans tussen het aantal studenten en de overige bewoners van Delft en stelt daarom een grens aan de groei van het aantal studentenwoningen. Er is nog ruimte voor zo'n 2000 nieuwe studentenwoningen. Hierbij wordt nauw samengewerkt met TU Delft en DUWO. De PvdA vindt het belangrijk dat de woningen aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen om zo verloedering van een straat of wijk te voorkomen.
- Wij stimuleren het omzetten van leegstaande kantoren en andere gebouwen naar woningen. Leegstand maakt zo plaats voor herontwikkeling en nieuwe woningen, terwijl de OZB-opbrengsten voor de gemeente stijgen: voor leegstaande kantoren wordt namelijk geen OZB afgedragen. De PvdA wil in dit kader ook ruimte geven voor inventieve en creatieve oplossingen. En ook willen wij zorgen voor meer mogelijkheden om combinaties van wonen en werken mogelijk te maken, een wens die bij veel van de circa 5.000 ZZP-ers in Delft leeft.

3. Wonen in een duurzame stad

Ook voor Delft geldt dat we in 2050 energieneutraal willen zijn. Om dit te bereiken zet de PvdA in op aanpassingen op de woningmarkt, bij bedrijvenlocaties en in het verkeer (zie paragraaf 5). Delft moet deze energietransitie maken met voornamelijk bestaande en soms oude woningen. Om alle 56.000 woningen en circa 6.000 bedrijven voor 2050 te voorzien van hernieuwbare warmte en elektriciteit, kunnen we geen moment onbenut laten. De ambities zoals die zijn verwoord in de Kadernota 2017 en de uitvoeringsagenda Delft energieneutraal 2050 staan hierbij centraal. Daarnaast wordt ingezet op meer groen en ruimte voor water in de wijken. Meer groen en water maken Delft niet alleen leefbaarder, maar zorgen ook voor koelte op hete dagen en voor opvang van overtollig water door de toenemende stortbuien.

De PvdA wil het volgende.

- Delft moet vooral ruimte bieden voor wonen en groen. Dat betekent: minder auto's en meer groen in de dichtbevolkte wijken, dankzij "groene vingers" die vanuit de Delftse Hout en Midden-Delfland de stad in lopen en vanuit de stad weer het groene gebied ingaan. Er komen daarom twee nieuwe parken in de stad: één aan de Voorhofdreef en een waterpark aan de Schieoevers. Er wordt daarnaast een campagne gestart voor meer groen en minder steen in Delft. De betrokkenheid van de buurt hierbij wordt bevorderd en ondersteund. In de openbare ruimte worden versteende schoolpleinen verder aangepakt en er wordt gezorgd voor een aantrekkelijke inrichting die ook geschikt is voor jonge gezinnen met kinderen – denk aan speelveldjes. Bewoners worden gestimuleerd meer groen in hun tuinen te brengen.
- De gemeente heeft een voorbeeldfunctie op het gebied van energieneutraliteit, bijvoorbeeld door te bezuinigen op energie en daarnaast duurzame energie op te wekken en te gebruiken, zoals zonne-energie en warmte-koude opslag. Ook wil de PvdA verder werken aan het aardgasvrij maken van wijken. De oude en bestaande woningvoorraad moet zo snel mogelijk worden geïsoleerd en energieneutraal worden gemaakt, zonder dat dit wonen voor voornamelijk de laagste inkomens onbetaalbaar maakt. Delft neemt hierin de regierol en zoekt op het gebied van innovatie samenwerking met de TU Delft, de Bouwcampus en het bedrijfsleven. Initiatieven van burgers om bewonerscoöperaties op te richten voor gebruik van hernieuwbare energie worden gestimuleerd en gefaciliteerd.
- De PvdA wil daarnaast een versnelling van de groei van het aantal nieuwe energieneutrale woningen zonder energierekening. Rainproof bouwen wordt de standaard en er wordt gebruik gemaakt van duurzame en herbruikbare (circulaire) materialen. Ook willen wij energiebesparing en -opwekking in utiliteitsbouw stimuleren, zoals in kantoren, ziekenhuizen en sportfaciliteiten. Gebruik van zonnepanelen op alle utiliteits(nieuw)bouw moet een automatisme worden.
- Als gevolg van de klimaatverandering hebben wij vaker te maken met wateroverlast door flinke hoosbuien. De Gemeente Delft bouwt daarnaast de grondwateronttrekking die ooit nodig was voor het koelen van de installaties van DSM, geleidelijk af. Het water in Delft stijgt en dat is reden tot zorg. De PvdA wil dat er verantwoord wordt omgegaan met de grondwateronttrekking en dat bewoners hier nadrukkelijker over worden geïnformeerd en bij worden betrokken.

4. Wonen in een bereikbare stad

Delft groeit en wordt steeds drukker. Dit betekent dat meer mensen, meer auto's en vooral meer fietsen hun weg moeten zien te vinden in en ook naar de stad. Nu de werkzaamheden in de spoorzone een volgende fase hebben bereikt, is het tijd om de bereikbaarheid van Delft structureel goed, veilig en duurzaam te regelen. De fiets speelt daarbij een belangrijke rol, evenals het openbaar vervoer. Enkele jaren geleden was Delft landelijk koploper in het realiseren van innovatief fietsbeleid, een status die wij graag weer willen bereiken.

Wat willen we:

- De fietsroute naar de TU zorgt voor veel onveilige situaties en ergernis van andere fietsers en automobilisten. De PvdA steunt daarom de plannen om twee nieuwe fietsbruggen aan te leggen. De Gelatinebrug is een fietsbrug over de Schie die de TU Campus verbindt met de stations Delft en Delft Zuid en deel uit maakt van een nieuwe oost-west fietsroute door Delft. De Faradaybrug is voor auto's en fietsen en verbindt het TU Delft Science Park Technopolis met de Schieoevers en het station Delft Zuid. Ook door het bouwen van studentenwoningen op de Campus kan de drukte op de fietsroutes worden verminderd. Overlast door fietsen en fietsers moet worden aangepakt.
- Goed openbaar vervoer is een absolute voorwaarde om ervoor te zorgen dat Delft bereikbaar blijft. Tramlijn 19 wordt doorgetrokken naar de Campus. Lijn 1 kan als Metropoollijn worden doorgetrokken naar Rotterdam. De PvdA pleit daarnaast voor een derde tramlijn in Delft: Tram 37, die Delft met Rijswijk en Den Haag verbindt.
- Samen met de metropoolregio (MRDH), de TU Delft of omliggende gemeenten willen wij ook experimenteren met nieuwe vormen van dienstverlening als Ubertaxi's en met innovaties zoals zelfrijdend vervoer: Delft als proeftuin.
- De PvdA vindt dat Delft de ambitie moet hebben om Fietsstad van Nederland te zijn in het jaar 2022. Dat betekent: meer parkeerruimte voor fietsen, een aanvalsplan fietsendiefstal, meer fietsstraten, rode fietspaden, het vergroten van de veiligheid door het verruimen van haarspeldbochten en snelle en veilige fietsroutes naar scholen, Rotterdam en Den Haag.
- Fietsers en auto's delen de ruimte met voetgangers. De PvdA staat voor het ruimte bieden aan voetgangers door het aanleggen van duidelijk zichtbare, veilige looproutes.

5. Veilige en schone wijken

De PvdA vindt dat alle wijken in Delft schoon en veilig moeten zijn, zodat de openbare ruimte een fijne plek is om te verblijven, voor jong én oud. Dit betekent allereerst dat je je thuis moet voelen in je wijk, én veilig. Daarom wil de PvdA dat:

- Wij onze openbare ruimte beheren vanuit de principes schoon, heel en veilig, kwaliteit en eenvoud. De openbare ruimte moet voor iedereen goed toegankelijk zijn, dus ook voor mensen met een beperking. Speeltuinen, groen, parkjes en bankjes nodigen uit om elkaar te ontmoeten. De PvdA zet in op een verbetering van de openbare ruimte die daaraan bijdraagt. Het groen wordt daarom beter bijgehouden door vaker te maaien. De straten en stoepen zijn heel. We

faciliteren bewoners die samen het gemeentegroen willen onderhouden. En ook andere buurtinitiatieven die verbindend werken in den brede zin van het woord, worden gestimuleerd en gefaciliteerd door de gemeente. Het betrekken van studenten bij buurt- en wijkinitiatieven wordt nadrukkelijker hierin meegenomen.

- Het werk van de wijkagent is belangrijk voor een veilige buurt. De samenwerking tussen de wijkagenten, Delft voor Elkaar en andere organisaties werkzaam in de wijken wordt verder versterkt en optimaal gefaciliteerd. De PvdA vindt dat cameratoezicht op plekken waar sprake is van onveiligheid alleen dient te worden ingezet in samenhang met andere maatregelen, zoals handhaving en het laag houden van begroeiing.

WERKEN

Werk is belangrijk voor iedereen. Een baan biedt zekerheid in de vorm van inkomsten en de mogelijkheid tot ontplooiing, maar ook sociale contacten en het besef dat je op een zinvolle manier bijdraagt aan de samenleving. Met de economische crisis nog vers in het geheugen, is bestaanszekerheid voor veel mensen van grote betekenis. In 2016 was bijna 7 % van de Delftse beroepsbevolking werkloos (Nederland: 6,1 %) en moest ruim 14 % van de huishoudens (Nederland: 9,1 %) rond zien te komen met een laag inkomen. De PvdA wil dat in Delft niemand aan de kant staat. Dat betekent dat wij ons inzetten voor meer werkgelegenheid, voor het creëren van kansen voor degenen die van een uitkering moeten leven en voor het voorkomen en bestrijden van armoede. Het economisch herstel biedt ons daarvoor de mogelijkheid: het gaat financieel gelukkig weer beter met Delft. Voor de PvdA staat voorop dat iedereen daarvan moet profiteren.

1. Iedereen een baan

Delft is een stad waarin het bruist van ondernemerschap. De kenniseconomie vormt de motor van onze arbeidsmarkt. Dankzij haar schaalgrootte en historische binnenstad is Delft een aantrekkelijke woonstad. Deze Delftse mix van werken en wonen, zorgt voor levendigheid en creativiteit. Veel inwoners van Delft hebben werk. Daar zijn we trots op, maar tegelijkertijd blijft er nog veel te doen. Want niet iedereen is even kansrijk bij het vinden van een baan.

De kenniseconomie beperkt zich nog te veel tot hoogopgeleiden. Dat moet anders. De PvdA pleit voor het actief werven en behouden van maakindustrie, het uitbreiden van het aantal banen in de horeca- en hotelsector en het creëren van sociale banen. Met het creëren van sociale banen snijdt het mes aan twee kanten: mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt kunnen aan het werk, taken die blijven liggen omdat er geen geld voor is worden weer opgepakt. Ook zien wij kansen in de afvalverwerking.

Onze plannen:

- Van een industriestad is Delft in de laatste decennia veranderd in een kennis- en diensteneconomie. De maakindustrie ¹ creëert traditioneel vooral werk voor mensen met een technische opleiding en voor lager opgeleiden. De PvdA bepleit het actief behouden en aantrekken van maakindustrie, die goed aansluit op de behoeften van de innovatieve, high tech bedrijven en start ups in Delft.
- Steeds meer bezoekers komen naar Delft om deel te nemen aan (internationale) congressen, vergaderingen of seminars bij bijvoorbeeld de TU Delft. Deze groep besteedt aanzienlijk meer geld dan de toeristen en dagjesmensen tijdens hun dagje Delft. Dat is goed voor de hotel- en horecasector, maar ook voor de werkgelegenheid op vooral MBO niveau of voor mensen zonder scholing. De PvdA stimuleert de groei van Delft als congresstad. Wel moet er voor worden gewaakt dat de banen die dankzij de groei in de hotel- en horecasector ontstaan, niet alleen worden ingevuld met studenten, waardoor lager opgeleide Delftenaren worden verdrongen. De PvdA wil dat hierover afspraken worden gemaakt met de werkgevers in de sector.

¹ Maakindustrie: het met behulp van materialen vervaardigen van producten.

- Met Technopolis beschikt Delft over een belangrijke troef om het vestigingsklimaat voor kennisinstituten, startups en internationale bedrijven verder te versterken. Een substantieel deel van Technopolis staat echter nog leeg. De PvdA vindt dat er meer vaart gemaakt moet worden om de lege kavels te vullen met nieuwe bedrijvigheid en daarmee werkgelegenheid.
- Door het creëren van sociale banen wil de PvdA mensen met een uitkering naar werk leiden. Tegelijkertijd wordt werk dat nu door geldgebrek in bepaalde sectoren blijft liggen weer opgepakt. Denk aan extra hulp op scholen in de vorm van conciërges en klasse-assistenten, extra handen in de (thuis)zorg, stewards bij (fiets)parkeerplaatsen of beheerders in wijkcentra of op sportvelden. Regulier werk verdwijnt niet door de komst van deze banen: het gaat om extra handen. Dit vraagt wel om begeleidingscapaciteit in de organisaties waar de sociale banen worden gecreëerd. Dat is vaak een probleem. Hierdoor staan er onnodig mensen aan de kant. De PvdA wil dat er geld komt voor meer sociale banen en voor extra begeleiding van medewerkers met een sociale baan.
- De PvdA ziet (meer) werk in afval. Met het *upcycling* van afval, het verwerken van ingezamelde oude of afgedankte goederen in nieuwe producten, kunnen 200 nieuwe banen worden gecreëerd. Mogelijkheden zien wij in textiel (de recycling daarvan is in Delft nog niet vergund) en fietsen (die nu nog worden overgebracht naar een depot in Den Haag).
- Bedrijven die in opdracht werken van de Gemeente zijn verplicht tot *social return* ter hoogte van 5 % van de opdrachtsom. In dit kader kunnen werkzoekenden en stagiaires werkervaring opdoen bij een bedrijf. De PvdA wil dat ook andere Delftse bedrijven en organisaties dit goede voorbeeld volgen en voor 5 tot 10% aan *social return* toe gaan passen.
- Gemeenten zijn verplicht mensen die door hun lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken, beschut werk te bieden. Voor iedere gemeente geldt daarbij een bepaald quotum. De PvdA vindt dat een baan voor iedereen mogelijk moet zijn en spant zich ervoor in dat Delft de landelijke afspraken nakomt.

2. Nee tegen armoede

In Delft woonden in 2016 ruim 6000 huishoudens met een inkomen op of net boven bijstandsniveau. 2700 kinderen groeien in armoede op ², een aantal dat duidelijk boven het Nederlandse gemiddelde ligt. De PvdA vindt het onaanvaardbaar dat in Delft mensen, volwassenen en kinderen, in armoede moeten leven. Wij willen hier wat aan doen door kansen te creëren met behulp van onderwijs en het creëren van banen. Desondanks zullen er altijd Delftenaren zijn die het niet lukt om zelfstandig in een eigen inkomen te voorzien of hulp nodig hebben om (weer) rond te kunnen komen. Op aandringen van de PvdA heeft Delft tijdens de crisis beperkt bezuinigd op de regelingen voor mensen met een minimuminkomen. Wij willen dat de groep mensen die voor deze regelingen in aanmerking kan komen wordt uitgebreid. En wij willen dat de gemeente de schuldhelpverlening in eigen hand neemt.

Onze plannen:

- Niet alleen mensen met een laag inkomen (110 % van de bijstandsnorm) hebben moeite om rond te komen en mee te doen in de samenleving. Er is ook een grote groep van mensen die weliswaar een baan of een eigen bedrijf hebben of werken als zzp-er, maar net boven het minimum (tussen 110% tot 130% van de bijstandsnorm) zit. Ook deze mensen hebben het

² Onderzoek Kenniscentrum Welzijn, Inkomen en Zorg in 2016.

moeilijk. Anders dan de eerste groep kunnen zij geen beroep doen op de regelingen en tegemoetkomingen voor minima, met uitzondering van de Aanvullende Zorgverzekering. De PvdA wil dat nu het economisch weer beter gaat met Delft, daar meer mensen van kunnen profiteren. Daarom moeten ook mensen met een inkomen tot 130 % van de bijstandsnorm gebruik kunnen maken van de regelingen en tegemoetkomingen voor minima. Wij zullen de bestaande regelingen voor minima, inclusief het Kindpakket, onverkort handhaven. En wij gaan in gesprek met de deelnemers aan het Delftse Pact tegen de Armoede om op zoek te gaan naar nieuwe middelen in de strijd tegen armoede.

- Schulden leiden in de regel tot meer schulden, een vicieuze cirkel die wij willen doorbreken. Mensen met schulden hebben moeite met hun problemen naar buiten te komen. Investeren in preventie loont dus, letterlijk en figuurlijk. De PvdA wil dat kinderen al vroeg op school leren hoe zij verstandig om kunnen gaan met geld. Goede afspraken tussen de gemeente, woningcorporaties en andere organisaties en bedrijven moeten voorkomen dat een betalingsachterstand verandert in een snel oplopende schuld. Deelname aan Vindplaats van Schulden³ maakt het mogelijk om vroegtijdig in te grijpen.
- Wanneer het niet lukt om financiële problemen op eigen kracht het hoofd te bieden, is schuldhulpverlening noodzakelijk. Schuldhulpverlening is een taak van de gemeente. De PvdA vindt dat een schuldhulpverleningstraject op zo kort mogelijke termijn beschikbaar moet zijn en moet aansluiten bij de behoeften van de cliënt. Dat betekent maatwerk, waarbij meer dan alleen de financiële problemen worden aangepakt. Onlangs heeft de Gemeente Gouda bekend gemaakt dat zij, om meer maatwerk te kunnen bieden, de taken die zij in dit kader heeft uitbesteed weer zelf te gaan uitvoeren. De PvdA wil dat de Gemeente Delft dit voorbeeld volgt.
- Een aantal gemeenten experimenteert op dit moment met regelluwe bijstand, waardoor het mogelijk wordt zonder sollicitatieplicht of verplicht re-integratietraject bijstand te ontvangen, dan wel bij te verdienen zonder dat dit op de uitkering wordt ingehouden. De PvdA volgt deze experimenten met grote belangstelling. Wanneer de resultaten bekend zijn, zullen wij onderzoeken of ook in Delft regelluwe bijstand wenselijk is.
- Extra aandacht is nodig voor de statushouders die zich in Delft vestigen. Zij krijgen gedurende de eerste zes maanden na hun komst maatschappelijke begeleiding, waarna zij kunnen terugvallen op de algemene voorzieningen. Statushouders hebben grote moeite hun weg in onze complexe samenleving te vinden. Dit maakt hen extra kwetsbaar waar het gaat om hun financiële positie. De PvdA wil dat de periode waarin maatschappelijke begeleiding wordt geboden wordt verlengd tot een jaar en dat gedurende dat jaar specifiek aandacht wordt gegeven aan schuldplicht.

³ Vindplaats van Schulden is een initiatief van het Bureau Krediet Registratie. Zie: www.vindplaatsvanschulden.nl

LEVEN

De PvdA staat voor een rechtvaardige samenleving, waarin solidariteit en eerlijk delen vanzelfsprekend zijn en het goed leven is. Een goed leven betekent een fijn huis, vast werk en een goede gezondheid. Maar ook: gelijke kansen, toegang tot onderwijs en recht op zeggenschap. Als politieke partij kan de PvdA geluk niet garanderen, maar we kunnen er wel voor zorgen dat de basisvoorwaarden die het mogelijk maken om mee te doen in de samenleving op orde zijn. Zoals goede en betaalbare zorg dicht bij huis, maar ook de mogelijkheid om te sporten, van kunst en cultuur te genieten en er op uit te trekken. Delft heeft in 2016 het predicaat “Gouden Sociale Gemeente van Nederland” gekregen, een titel waar wij als de partij van de verantwoordelijke wethouder trots op zijn. Deze lijn willen wij in de komende periode verder doortrekken.

1. Zorg voor iedereen

In de zorg staan mensen centraal. Goede zorg- en welzijnsvoorzieningen zijn onontbeerlijk voor het welbevinden van mensen en hun mogelijkheden om zelfstandig te functioneren. De PvdA vindt dan ook dat in Delft zorg direct beschikbaar, betaalbaar en van goede kwaliteit moet zijn en bij voorkeur thuis of dicht bij huis aangeboden wordt. Maatwerk staat daarbij centraal en dit betekent dat het aanbod in goed overleg met de cliënt en zijn of haar directe omgeving tot stand komt. Wachtlijsten horen daar niet bij. Delftenaren worden steeds ouder en willen het liefst zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Daar moeten de voorzieningen, zowel voor ouderen zelf als hun mantelzorgers, op ingesteld zijn. De vraag naar zorg neemt steeds verder toe, ook in Delft. Het benodigde budget voor voorzieningen vanuit de Wmo en de Jeugdzorg groeit echter onvoldoende mee. Dit betekent dat er goed gekeken moet worden naar wat écht nodig is. Slimme technische oplossingen helpen daarbij. Samenwerking met de TU Delft met haar opleidingen op het gebied van klinische en life science technologie biedt daarvoor kansen.

Onze plannen:

- Delft heeft in 2016 het predicaat Gouden Sociale Gemeente gekregen, een titel waar wij als PvdA trots op zijn. De decentralisatie van taken op het gebied van de zorg en jeugdzorg van het Rijk naar de gemeente is in Delft gerealiseerd zonder dat de continuïteit en kwaliteit daaronder heeft geleden. De Delftse aanpak heeft landelijk een voorbeeldfunctie. Wij willen dit beleid dan ook onverkort voort blijven zetten.
- Wijkcentra zijn de huiskamer van een wijk, waar mensen kunnen binnenlopen voor een praatje of een kopje koffie en diverse activiteiten worden georganiseerd door en voor bewoners en hun kinderen. De centra vervullen daarmee een belangrijke rol in het stimuleren van mensen om mee te doen in de samenleving. Op dit moment staan de centra nog te vaak leeg. De PvdA wil dat het aanbod van de wijkcentra beter aansluit op de behoeften van de wijkbewoners. Kosten in de vorm van een eigen bijdrage en huur, mogen daarbij geen drempels opwerpen.
- Vrijwilligers en mantelzorgers nemen een belangrijk deel van de taken op het gebied van welzijn en zorg voor hun rekening. Vrijwilligers zijn actief in verenigingen en wijkcentra, fungeren als maatje voor statushouders of verzorgen de thuisadministratie van mensen met financiële problemen. Mantelzorgers staan hun hulpbehoevende of dementerende partner, ouder of buur bij in de dagelijkse zorg. De PvdA vindt dat vrijwilligers en mantelzorgers waardering verdienen

en niet overbelast mogen raken. Dat vraagt om goede begeleiding en ondersteuning, ook in de vorm van dagbesteding. Wij willen daarnaast dat in Delft een logeershuis (zorghotel) wordt geopend, waar de zorg tijdelijk uit handen wordt genomen van mantelzorgers om hen de tijd te geven om te ontspannen of te herstellen van een operatie of ziekte.

- Iedere inwoner van Delft moet in staat zijn om zelf de regie over zijn of haar eigen leven te voeren. Wij willen daarom de zeggenschap van mensen versterken, zowel in relatie tot de zorgaanbieders als de gemeente zelf. Dat betekent dat er voldoende capaciteit beschikbaar moet zijn voor cliëntondersteuning in de Wmo en dat de inbreng van patiëntenorganisaties, ouderenbonden en cliëntenraden in de beleidsontwikkeling gewaarborgd is. Initiatieven van bewoners rondom zorg zoals het opzetten van zorgcoöperaties steunen wij van harte.

2. Heel Delft Sport

Sport is belangrijk voor jong en oud. Door te bewegen blijf je fit en voorkom je gezondheidsproblemen die een belemmering vormen om mee te doen in de samenleving of om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen. Sport verbindt en brengt sociale contacten: door samen met anderen te sporten, maar ook door als vrijwilliger bij een sportvereniging actief te worden. Kinderen leren dankzij sportactiviteiten om samen te werken, maar verwerven ook belangrijke fysieke vaardigheden zoals een goede coördinatie. Veel Delftse kinderen halen de beweegnorm echter niet. Daar willen wij iets aan doen. De sportaccommodaties in Delft en voornamelijk die voor de binnensport zijn nodig aan een opknapbeurt of vervanging toe. De PvdA wil daarom extra investeren in goede voorzieningen.

Onze plannen:

- Om iedereen, jong en oud, met of zonder beperking, in staat te stellen te sporten zijn voldoende en kwalitatief goede faciliteiten broodnodig. De PvdA wil, samen met de verenigingen, extra investeren in de bestaande buiten- en binnensportcomplexen. Daarbij geven wij prioriteit aan het vervangen van de bestaande kleine, vaak sleetse gymzalen door moderne binnensportvoorzieningen. Daarnaast moeten in de openbare ruimte meer mogelijkheden komen voor niet aan een accommodatie gebonden vormen van beweging. In iedere wijk willen wij goed onderhouden speelplekken, beweegtuinten en wandel-, hardloop of fietsroutes.
- Net als veel ouderen voldoen ook te veel Delftse kinderen niet aan de beweegnorm voor een gezond leven. De PvdA wil dat het aantal uren gymonderwijs op de Delftse scholen verder wordt uitgebreid en dat sport een vast onderdeel is van de buitenschoolse opvang. Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor de buurtsportcoaches.
- Zwemmen is een prettige manier van bewegen, maar de aanwezigheid van veel water in onze stad maakt het ook noodzakelijk dat onze bewoners kunnen zwemmen. Van de huidige drie zwembaden in Delft zullen er twee binnen enkele jaren worden gesloten. De PvdA wil dan ook dat daar een nieuw zwembad voor in de plaats komt. Ook vinden wij dat de kwaliteit van het zwemwater moet worden verbeterd.
- Jaarlijks maken zo'n 55.000 niet uit Delft afkomstige sporters gebruik van de door de gemeente Delft betaalde, Delftse sportvoorzieningen. De PvdA vindt dat er een limiet gesteld moet worden aan dit aantal. Hierover moeten afspraken gemaakt worden met de Delftse sportverenigingen.

3. Cultuur verbindt

Cultuur verbindt, geeft plezier, prikkelt en zorgt voor spannende ontmoetingen. Cultuur is bij uitstek een middel om je eigen identiteit te verkennen en in aanraking te komen met andere manieren van denken en leven. Delft heeft een bloeiend cultureel leven, maar duidelijk is dat de bezuinigingen van de afgelopen jaren ook hier hun sporen hebben nagelaten. Tegelijkertijd verschilt de wijze waarop inwoners van Delft met cultuur in aanraking kunnen komen sterk. De PvdA wil dat het cultuuraanbod iedereen in Delft bereikt en aanspreekt.

Onze plannen:

- Het aantal musea in Delft is beperkt. Het Prinsenhof neemt dankzij zijn bijzondere, sterk met het ontstaan van het moderne Nederland gebonden, geschiedenis een unieke plaats in. Er ligt een ambitieuze toekomstvisie voor het museum, die ook gevolgen heeft voor het gebouw en de directe omgeving. De PvdA steunt de ambities van het Prinsenhof, maar ziet ook dat het volledig uitvoeren daarvan kostbaar is. Wij kiezen daarom voor een gefaseerde invoering, waarbij ook de eventuele verzelfstandiging van het museum nader wordt beschouwd. Het inrichten van de bij het Prinsenhof getrokken Waalse Kerk als Delfts Blauw Museum steunen wij van harte: dit museum hoort thuis in onze stad.
- De PvdA waardeert het werk van de gevestigde culturele instellingen De Veste, VAK en DOK als vormgevers van cultuur en cultuureducatie in Delft. Wij willen daarnaast ook steun geven aan kleinschalige initiatieven en festivals en vernieuwende culturele activiteiten in de wijken. Door ruimte te geven aan creatieve broedplaatsen (“hubs”), bijvoorbeeld in wijkcentra of tijdelijk leegstaande panden (“pop ups”), ontstaat de mogelijkheid voor jong en oud om samen deel te nemen aan workshops, ateliers, cursussen en voorstellingen. Dit brengt mensen samen in de wijk, maar biedt de inwoners ook de mogelijkheid om dicht bij huis kennis te maken met cultuur.
- De PvdA ziet mogelijkheden voor een Delfts Stadsmuseum, naar het voorbeeld van het MAS in Antwerpen, waar het verhaal van onze stad wordt verteld aan de hand van het cultureel erfgoed zoals dat is ondergebracht in de collecties van bijvoorbeeld GGZ Delfland, het Reinier de Graafgasthuis, de TU Delft en bedrijven als DSM. Ook de zorg voor de Delftse monumenten draagt bij aan het versterken van de culturele identiteit van de stad en de interesse in ons verleden.

4. Gastvrij Delft

Toerisme vormt een belangrijke stimulans voor de Delftse economie en zorgt voor werkgelegenheid op alle niveaus in winkels, horeca en hotels. Met haar historische binnenstad, ruime aanbod aan winkels en restaurants en attracties als het Prinsenhof, de Porceleyne Fles en het Vermeercentrum, is Delft een bezoek meer dan waard. Daar zijn wij trots op. Delft heeft daarnaast een unieke ligging in de Randstad; de grote steden maar ook de Keukenhof, de kust of steden als Gouda zijn gemakkelijk te bereiken. Daarmee is Delft bij uitstek een prachtige uitvalsbasis voor (internationale) toeristen om een paar dagen te verblijven. Evenementen, klein en groot, dragen eveneens bij aan de aantrekkingskracht van Delft voor bezoekers, maar ook voor Delftenaren zelf. De PvdA vindt wel dat

de leefbaarheid van de stad en vooral van de binnenstad door de groei van het toerisme niet in het geding mag komen.

Onze plannen:

- Nieuwe initiatieven zoals het Delfts Blauw Museum dat vorm zal krijgen in het Prinsenhof en ons plan voor een Delfts Stadsmuseum versterken de aantrekkingskracht van Delft als unieke bestemming.
- Wij willen de spreiding van toerisme en evenementen bevorderen: Delft is immers meer dan de Markt alleen. Delft heeft een relatief kleine historische binnenstad, waarvan de leefbaarheid voor de bewoners behouden moet blijven. Evenementen moeten verspreid over de gehele stad worden georganiseerd. Fiets- en wandelroutes en goede verbindingen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van het water, kunnen toeristen naar bijzondere locaties als de Porceleynse Fles en het Agnetapark leiden, maar ook naar de omliggende groengebieden als de Delftse Hout, Midden Delfland en het Westland. Wij staan een terughoudend beleid voor ten aanzien van Airbnb, bijvoorbeeld door het instellen van een maximum aantal verhuurdagen of het instellen van een meldplicht.
- De PvdA vindt dat Delft de samenwerking met Rotterdam, Den Haag en de Metropoolregio kan versterken om zo de komst van internationale toeristen en daarmee hoogwaardig toerisme in Delft te stimuleren.

5. Groen + Blauw in Delft

De PvdA wil dat iedereen kan genieten van groene buitenruimte. Parken bieden volop mogelijkheden voor ontspanning en ontmoeting. Veel groen en water maakt de lucht ook frisser en brengt koelte op hete dagen. Delft heeft de nodige groene en waterrijke wijken, maar ook plekken waar de natuur vrijwel onzichtbaar is, voornamelijk in de binnenstad. Dat moet veranderen.

Onze plannen:

- Er komt meer ruimte voor groen. Van de nieuwe woningbouwplannen aan bijvoorbeeld de Schieoevers moet de aanleg van openbaar groen waar kan worden gesport en gerecreëerd expliciet onderdeel uitmaken. Daarnaast komt er een campagne voor meer groen en minder steen in de bestaande wijken. De aanleg van geveltuinen, het beplanten van boomspiegels en de aanleg van groene daken wordt gestimuleerd, het verstenen van schoolpleinen en tuinen ontmoedigt.
- De PvdA is voorstander van natuurlijk en ecologisch bermbeheer, variatie in de beplanting van perken en groenstroken en een gematigd kapbeleid. Wij blijven de biodiversiteit beschermen.
- Om kinderen maar ook andere (nieuwe) Delftse burgers met het belang van de natuur te laten kennismaken, stimuleren wij milieueducatie op scholen en op andere locaties als wijkcentra. Hierbij zien wij een belangrijke rol voor duurzaamheidscentrum De Papaver.

LEREN

Meer dan ooit is kennis macht. Onze samenleving wordt immers steeds ingewikkelder. Goed onderwijs biedt kinderen de kans om zich te ontplooien en goed voorbereid een plek in de maatschappij en op de arbeidsmarkt te vinden. En dat geldt ook voor volwassenen: ook zij moeten zich blijvend kunnen scholen en ontplooien. Want er wordt veel van ons verwacht. In de participatiesamenleving staan meedoen, vitaliteit en zelf de regie over je eigen leven voeren centraal. Maar daarvoor moet je wel over de juiste kennis en vaardigheden beschikken. Delft kent een breed palet aan instellingen op alle onderwijsniveaus: van peuterspeelzalen tot de Technische Universiteit. De PvdA vindt dat alle Delftse kinderen en volwassenen het beste uit zichzelf moeten kunnen halen. Kinderen én hun ouders moeten kunnen rekenen op het beste onderwijs. Onderwijs, dat gelijke kansen biedt en dus voor iedereen, ongeacht sociale, culturele of economische achtergrond, toegankelijk is. Dit betekent ook voldoende openbaar onderwijs.

1. Kansen voor kinderen

Een kwart van alle Nederlandse kinderen verlaat het basisonderwijs met een taalachterstand van twee jaar, iets wat niet meer in te halen valt. Het is daarom belangrijk dat een kind zo vroeg mogelijk kan beginnen met leren en dat ouders hun kinderen daar van begin af aan in ondersteunen. Dat is voor veel ouders echter niet altijd vanzelfsprekend. De PvdA vindt dit onaanvaardbaar. Kansen creëren voor kinderen vergt daarom een integrale benadering die gericht is op het hele gezin. Dit betekent dat de samenwerking tussen de school, jeugdzorg en welzijn goed geregeld moet zijn. De PvdA wil de betrokken partijen daarop aanspreken. Dit vraagt ook om gericht onderwijsbeleid van de gemeente, iets wat al langere tijd is verwaarloosd. Wij zetten daarom in op actief onderwijsbeleid.

De PvdA zet op het volgende in.

- Ieder kind in Delft heeft recht op een gelijke start. De PvdA wil dat kinderen met een dreigende onderwijsachterstand vanaf hun tweede jaar 16 uur per week gebruik maken van een voorziening voor Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE). VVE stimuleert jonge kinderen op het gebied van taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Zo worden zij goed voorbereid op groep 3 van de basisschool.
- Brede schoolconcepten zoals de *community school* en het Integraal Kind Centrum bieden kinderen maximale ontplooiingskansen in een brede leer- en leefomgeving zowel tijdens als na de schooluren. Delft kent op dit moment één *community school* (De Horizon) waarin onderwijs, welzijn en jeugdgezondheidszorg nauw met elkaar samenwerken. De school richt zich op vijf thema's: gezonde leefstijl, brede leeromgeving, opvoed- en leerondersteuning, wegwijs maken en veiligheid. In Delft is daarnaast één IKC (De Eglantier) waarin voor- en naschoolse opvang, basisonderwijs en vrije tijdsactiviteiten onder één dak gebracht. De PvdA wil dat het aantal *community schools* en IKC's in Delft verder wordt uitgebreid, te beginnen in de wijken waar dit het hardst nodig is.
- De PvdA wil de betrokkenheid van ouders bij de onderwijsloopbaan van hun kinderen stimuleren. Dat doen wij door buitenschoolse mentorprojecten als School's Cool, Taalmaatjes en Taalvisite die extra ondersteuning bieden aan kinderen en hun ouders op het gebied van taal en studievaardigheden, steviger te ondersteunen. De samenwerking tussen deze buitenschoolse

initiatieven, scholen en de gemeente wordt versterkt en er wordt gezorgd voor structurele financiering.

- Scholen hebben een zorgplicht: ook een leerling die extra ondersteuning nodig heeft, heeft recht op een passende plek. Soms is dit niet voldoende en is een beroep op jeugdzorg noodzakelijk. Deze hulp moet direct beschikbaar zijn: de PvdA vindt dat er geen wachtlijsten in de jeugdzorg mogen bestaan. De hulp moet ook nadat een leerling 18 is geworden doorlopen. En ook hier geldt een integrale benadering: één gezin, één plan één regisseur.
- Ook in Delft maken steeds meer leerlingen gebruik van schaduwonderwijs, het buiten het reguliere onderwijs volgen van bijlessen en extra toetsen die door de ouders betaald worden. Omdat kinderen van ouders met een laag inkomen niet van deze mogelijkheid gebruik kunnen maken werkt dit onderwijsongelijkheid in de hand. De PvdA vindt dan ook dat scholen dit aanvullende onderwijs gratis moeten gaan aanbieden voor kinderen van ouders met een minimuminkomen in de vorm van bijvoorbeeld bijles of een weekend- of zomerschool.
- De PvdA staat als vanouds voor het belang van openbaar onderwijs. Openbaar onderwijs draagt zorg voor een veelzijdige vorming van leerlingen, zodat zij kennis kunnen maken met de verscheidenheid aan levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden in de Nederlandse samenleving én hun betekenis. Voor kinderen in Delft moet altijd de keuze voor openbaar onderwijs in de directe woonomgeving mogelijk zijn.

2. Leren en werken

Onderwijs bereidt voor op het vinden van een baan. Werk brengt bestaanszekerheid, biedt kansen op ontplooiing en maakt dat je op een zinvolle manier bijdraagt aan de samenleving. Om kans te maken op de arbeidsmarkt is het noodzakelijk om over een startkwalificatie te beschikken op ten minste MBO 2 niveau. Om aan deze eis te voldoen heeft een deel van de Delftse scholieren extra ondersteuning nodig. Dat geldt ook voor volwassenen die geen werk hebben en met scholing weer op weg geholpen kunnen worden. Het Delftse onderwijs heeft de taak leerlingen op te leiden die beschikken over de kennis die Delftse werkgevers, voornamelijk op het gebied van techniek en zorg, nodig hebben. Dat vraagt om meer afstemming en samenwerking.

Voor de PvdA staan de volgende zaken centraal.

- Thuis zitten is geen optie: iedere dag dat een kind verzuimt is er een te veel, geen enkel kind mag thuis zitten omdat een passend aanbod aan onderwijs en/of zorg ontbreekt. Er komen sluitende afspraken tussen de scholen, Bureau Leerplicht Gemeente Delft, jeugdhulp en –gezondheidszorg en de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs om verzuim te voorkomen en op maat hulp te bieden wanneer er toch sprake is van langdurig verzuim of voortijdig schoolverlaten.
- Om een startkwalificatie te kunnen halen is het van belang dat leerlingen vanuit het VMBO doorstromen naar het MBO. Er komen sluitende afspraken tussen gemeente (Leerplicht), scholen en jeugdzorg over loopbaanoriëntatie op het VMBO, begeleiding bij de overstap naar het MBO en het volgen van risicoleerlingen na hun overstap. Het onderbrengen van VMO en MBO in één gebouw helpt daarbij.
- Van een goede samenwerking tussen de Delftse onderwijsinstellingen en werkgevers profiteert iedereen: werkgevers leveren stageplekken en banen, de opleidingen toekomstige werknemers. De gemeente brengt deze partijen al samen in het programma Werk maken van Talent. De PvdA

wil deze samenwerking intensiveren, voornamelijk waar het gaat om techniek en zorg. Doel is te komen tot nieuwe opleidingstrajecten die aansluiten op de arbeidsmarkt en lokale vraagstukken zoals de groeiende vraag naar zorg, duurzaamheid en de behoefte aan goede vakmensen. Daarbij ligt de focus ook op het creëren van werk voor mensen in de bijstand of met een opleiding onder HBO-niveau.

- Het nieuwe kabinet Rutte III voert een individueel scholingsbudget in voor mensen met een baan. De PvdA vindt dat ook mensen met een bijstandsuitkering over een dergelijke budget moeten kunnen beschikken. Er komt daarom een scholingsfonds voor Delftse bijstandsgerechtigden.
- Er komt één loket waar alle mogelijkheden voor scholing en onderwijs toegankelijk worden gemaakt voor inwoners van Delft.

3. Taal = meedoen

Het spreken van de Nederlandse taal is de belangrijkste voorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving en om werk te kunnen vinden. Voor ouders die hun kinderen willen ondersteunen bij hun ontwikkeling is het beheersen van de taal zelfs onmisbaar. Ongeveer 12 % van de Delftse bevolking is laaggeletterd en heeft niet alleen moeite met lezen en schrijven, maar vaak ook met rekenen en het gebruik van digitale technologie. De groep van laaggeletterden is divers en bestaat naast uit degenen voor wie het Nederlands niet de eerste taal is, ook uit mensen die weinig of geen opleiding hebben gehad. Het cursusaanbod in Delft bestaat uit trainingen bij ROC Mondriaan, taal- en rekentoetsen voor mensen in de bijstand en “Taal op eigen kracht”, door vrijwilligersorganisaties georganiseerde cursussen voor groepen. Vanuit het Taalhuis van DOK wordt door vrijwilligers taalles thuis verzorgd. Een inburgeraar - en niet de gemeente - is zelf verantwoordelijk voor het regelen van inburgerings- en daarmee ook taallessen. Zij kunnen de weg daarnaartoe echter moeilijk vinden en ook de kwaliteit van het aanbod is zeer divers.

- De PvdA wil dat het huidige cursusaanbod op het gebied van taal-, reken- en digitale vaardigheden in Delft wordt uitgebreid. De cursussen zijn betaalbaar en laagdrempelig en voor mensen met een minimuminkomen gratis toegankelijk. De subsidie voor “Taal op eigen kracht” wordt ook na 2017 voortgezet. Daarbij is extra aandacht nodig voor statushouders: het goed beheersen van de Nederlandse taal is immers onlosmakelijk verbonden met hun kansen op het vinden van werk, maar ook met de opvoeding van hun kinderen. De PvdA wil daarom het huidige begeleidingstraject van zes maanden uitbreiden naar een jaar.
- De PvdA vindt dat de Gemeente Delft zich in VNG verband sterk moet maken voor het onder regie van de gemeente brengen van de inburgering en daarmee de inburgeringscursussen. Dit geeft de gemeente de mogelijkheid maatwerk te bieden, bijvoorbeeld in de combinatie van scholing en werk. Ook kan de gemeente dan beter sturen op de kwaliteit van de inburgeringstrajecten.

GEWOON GOED BESTUUR

De taak van de gemeente als lokale overheid verandert ingrijpend. Steeds meer taken, bijvoorbeeld op het gebied van zorg, worden vanuit het Rijk naar de gemeenten overgeheveld. Op weer andere terreinen, zoals afvalverwerking of openbaar vervoer, wordt in toenemende mate samengewerkt met andere gemeenten. En waar tot voor kort de gemeente nog met geld en regels bepaalde wat er moest gebeuren, ligt het initiatief steeds vaker bij bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers, waarbij de gemeente faciliteert.

De PvdA vindt dat de gemeente er moet zijn voor alle Delftenaren. Zij is betrouwbaar, transparant en laagdrempelig en staat voor een open Delftse samenleving, waarin plaats is voor iedereen. En een betrouwbare overheid zorgt er in de eerste plaats voor dat de gemeentelijke financiën op orde zijn.

- Lokale democratie is meer dan burgers die één keer in de vier jaar stemmen. De PvdA kent de stad en wil dat de ideeën en creativiteit van bewoners op alle momenten kunnen worden ingezet. Dit betekent het stimuleren van burgerinitiatieven en ruimte bieden voor experimenten met Right to Challenge⁴ of wijkbudgetten. Het betekent ook het betrekken van burgers bij alle fasen van het ontwikkelen van nieuw beleid: van de “tekentafel” tot en met de evaluatie. “Delfts Doen”, de Delftse participatieaanpak ontwikkeld voor de invoering van de Omgevingswet, vormt daarvoor een goede basis.
- Voor de PvdA staan de bewoners centraal in de dienstverlening van de gemeente. Dat moet niet alleen blijken uit praktische zaken als de informatie op de gemeentelijke website of de openingstijden van het stadskantoor. Is ondersteuning door de gemeente nodig, dan wordt in samenspraak met de cliënt tijdig maatwerk geboden. En de gemeente zorgt er daarbij voor dat dankzij goed beveiligde informatiesystemen de privacy van burgers gewaarborgd is.
- Als grote werkgever staat de gemeente voor goed werkgeverschap. Dat betekent: niet onnodig flexwerkers inzetten wanneer het gaat om het uitvoeren van structurele gemeentelijke taken. Ook vindt de PvdA vindt dat de gemeentelijke organisatie de diversiteit van de Delftse bevolking moet weerspiegelen. Door zich aan te sluiten bij *Workplace Pride*⁵ en anoniem solliciteren in te voeren draagt de gemeente daar aan bij.
- Na een lange periode van financiële crisis en bezuinigingen gaat het gelukkig weer beter met Delft. Maar dat betekent niet dat we ons rijk kunnen rekenen. Zo zullen de uitgaven in het sociaal domein (zorg, participatie) de komende jaren sneller stijgen dan de budgetten die Delft daarvoor van het Rijk krijgt. Als PvdA zullen wij dan ook zorgvuldig met ons geld blijven omgaan. Nieuwe plannen, ook die uit dit verkiezingsprogramma, moeten goed onderbouwd zijn en, eenmaal van start gegaan, zorgvuldig worden gemonitord en geëvalueerd. Voor de financiële reserves en stadsschuld geldt dat zij op een aanvaardbaar niveau gehouden worden.
- Delft staat hoog op de lijstjes van gemeenten met hoge lokale lasten. De PvdA streeft ernaar deze te verlagen. De verminderde belastingopbrengst die hier het gevolg van is zal dan wel ergens anders in de begroting door middel van bezuinigingen moeten worden opgevangen. En daarbij geldt dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

⁴ De kern van Right to Challenge is dat een groep (georganiseerde) bewoners taken van gemeenten kunnen overnemen als zij denken dat het anders, beter, slimmer en/of goedkoper kan.

⁵ Workplace Pride is een wereldwijde non-profit organisatie die zich inzet voor het verbeteren van de positie van LHBTI werknemers. In Delft zijn de TUD en het Hoogheemraadschap Delfland reeds aangesloten bij Workplace Pride.